MENDELSOHN
SYMPHONIE N. 1

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΤΗΣ ΣΟΒΑΡΔΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΕΚΠ. ΔΕΥΤΕΡΑΣ 1.9.58 (22.45-23.30)

Χαρακτηρίζω μια ἀπροσδόκητη παρουσία σας. Ὁ Φέλιξ Μέντελσον Μπαρτόλντι ἦταν ἕνα ἀπό τά 5 ἤ 6 ἀνεπαναλήπτως ὀνόματα τοῦ μουσικοῦ ρομαντισμοῦ. Ἡ μουσική του παραγωγή μετρᾶ καί ἀντίστιξη ἀπόψεις σχεδόν ἕξω ἀπό Βέμπερ, ἀπό Λοῦμπερτ, ἀπό Λίστ καί ἀπό Δοβρά γιά νά ἀναφέρουμε μόνον αὐτά τά ὀνόματα. Ἐκτός αὐτῶν ὁ Μέντελσον παλεύθηκε μέ δραματική δεξιοτεχνία, ἰδιότητα γιά τήν ὁποία ἐδάφιαζαν ὅσα οἱ σύγχρονοί του καί ἰδιαίτερα ὁ Λίστ, νά σημειώσουν σχεδόν ἀπό κάθε ἄρθρο σχετικό τοῦ ἔργου του, νά μιλᾶνε σχεδόν τοῦ μεγαλοφυοῦς μουσικοῦ. ~~Κανείς δέν παλεύθηκε~~ νά μιλᾶ δίχως ἕνα κοντέρτο, μέ συμφωνία ἤ ἕνα ἔργο μουσικοῦ δραματίου, μέ τέτοια ζωντανή ἀρτιότητα, γεγονός γράφτη καί φόρμας, ἀριστοφανεμένη χρησιμοποίηση τῶν ὀργάνων κ.τ.λ. ὅσο ὁ Μέντελσον. Βέβαια ἀπό τό ἔργο του, ἀποκαλύφθηκαν οἱ λεπτομέρειες τῶν ρομαντικῶν. Ὁ Μέντελσον δέν κατολόφιτε. Δουλεύει μέ τό ἐπάρχον ὑλικό. Ἡ ἁρμονία του, δέν χαϊμαλεύει. Ἡ μελωδία του, δέν χρησιμοποιεῖ σύνθετα τά ἀφρόστα διαστήματα τοῦ χαρακτηρίζουν τήν μελωδική γραμμή ἑνός Λίστ ἤ ἑνός Βάγκ. Ὁ Μέντελσον ἦν καί ρομαντικός στό διάβασμα, παραμένει ἕνας ἐπίγονος τοῦ κλασσικισμοῦ, ἕνας ἀναδημιουργός ἴσως. Γιατί καί δημιούργησε μιά σχολή. Γιατί τόν ἐμπνεύσθησαν τόσοι ὁλοι. Ὁ Μέντελσον ἦταν ἡ γέφυρα ἀπό σύνδεσε τόν Μόζαρτ καί τόν Μπετόβεν μέ τόν Μπράμς. Ἦταν σύμβολο ἀπό δίσκαβε τήν κλασσική παράδοση αὐτά τά χρόνια μας.

Στὴ ἀφορμὴ μιᾶς συνοφρύδας βρεθήκαμε σὲ σχεδὸν ἄγνωστο ἔργο τοῦ μεγάλου ρομαντικοῦ συνθέτη: Τὴ 1η Συμφωνία σὲ Ντὸ ἔλασσονα. Πραγματικὰ μόλις τέλειωσε ὁλόκληρο τὸν Μπέτοβεν ὅλαν βιαστικὰ τὸ ἔργο αὐτό, γιὰ νὰ τὸ ἀφιερώσει μαζὶ μὲ τέσσερα ἄλλα στὸ Φιλαρμονικὸ σύλλογο τοῦ Λονδίνου. Μ' ὅλα αὐτά, δὲν ἦταν κι ὁριστικὴ φορὰ ποὺ ὁ νεαρὸς συνθέτης καταπιάστηκε μὲ τὸν τόσο ἐπιβλητικὸ μεγάλο φόρμα, ποὺ τόσο ἐπηρέασε ὅλες τὶς συνθέσεις του. Στὸ τέλος 1824 ὁ ἐξηντάχρονος ἀρρώστος πιανίστας Μπέτοβεν εἶχε συνθέσει 13 συμφωνίες γιὰ ὀρχήστρα ἐγχόρδων, κι δὲ ἐν τάξει συμφωνία δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ μιὰ διασκευὴ γιὰ μεγάλη ὀρχήστρα τῶν πιανοκοντσέρτων αὐτοῦ. Ἡ Συμφωνία σὲ Ντὸ ἔλασσονα εἶχε τεράστια μέγεθος. Τὸ ἀρχικὸ "Ἀλλέγρο νὸν μόλτο" ἔχει ὅλη τὴ δύναμη, τὴ ἐκφραστικὴ πυκνότητα καὶ τὸν αὐθορμητισμὸ ἑνὸς δραματικοῦ σονατίνας ποὺ κατέληξε ὅλα τὰ ἀναλογίσματα μέσα, γιὰ νὰ δημιουργήσει μέσα στὸ ἀπόλυτο σκοτεινιάζον. Ἕνα τραγικὸ χαρὰ πόνο δὲ μποροῦσε νὰ σὲ πιάνει ὅλη ἑνιαία τὸ "Ἀνταντέ". Σὰν τὰ σύννεφα ποὺ μιὰ ἔφερε ἀμείλικτα ὁ ἀνεμος. Τὸ γρήγορο "Μενουέτο" ἔχει ὅλο τὸ μεγαλεῖο καὶ τὸ χαρακτηριστικὸ κέφι ποὺ διαφέρει τὰ ἔργα τοῦ Μπέτοβεν. Τὸ τελικὸ "Ἀλλέγρο νὸν φονόλτο", ἐπιβάλλει μιὰ πάλη τὸ ἄδικο καὶ τὴ δραματικὴ ὀργὴ ποὺ τὸ χαρακτηρίζουν. Ἡ ἀπόφασή ἐπιστρατεύτηκε γιὰ τὸ σύνθετο ἐναῦ ἀκούσματος. Τὸ ἔργο θὰ μεταδοθοῦμε μὲ τὴν συμφωνικὴ ὀρχήστρα τοῦ ΒΙΝΤΕΡΤΥΡ ποὺ διευθύνει ὁ ΒΙΚΤΟΡ ΝΤΕΖΑΡΖΑΝΕ.

[Δ. 321 Α - Β]

Ἀπὸ τὴ συμφωνικὴ ὀρχήστρα τοῦ Βίντερτυρ ἀκούσατε τὴ 1η Συμφωνία Μπέτοβεν. Διεύθυνε ὁ Βίκτορ Ντεζαρζάνς. Ἡ ἐκπομπή μας "ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ" ἐλληνίστε. Ἀγαπητοί μας ἀκροατές καληνύχτα σας.